

פרוטוקול מס' 93 / א

מישיבת ועדת הכספים, מיום ד', י"ד באייר
חש"ז (25.4.56), בשעה 19.30.

נוכח: חברי הועדה:
י. גורי - היו"ר
ש. דיין
מ. קלמר
ז. סוזאייב
י. אפרתי
י. בדר
א. בקר
ז. צור
מ. חזני
ה. רובין
א. הרצפלד
א. בהיר

מוזמנים:
מר ארנון - מנהל כללי של משרד האוצר
מר שרף - ממונה על הכנסות המדינה
מר קיסרון - מטעם משרד המשפטים
מר הניג - מטעם משרד המשפטים
מר פוס - מטעם משרד האוצר
מר קמחי - מטעם משרד האוצר
מר גבעוני - מטעם משרד האוצר
מר ספיבק - מטעם משרד האוצר

מר בזק - מזכיר הועדה

סדר-היום: חוק יהב המגן, חש"ז - 1956

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורי:

י. בדר:
אני מבקש את רשות הדיבור לסדר.
אני מודה ליושב-ראש שנחן לי רשות הדיבור
לסדר בשעה 7.45 - בדיוק שעה לאחר שרציתי להיכנס להדר זה. אדוני מבין
כי אני חשבתי שזה למטה מכבוד העמדה שיש לי בבית הזה - ושיש לכל
אחד מאתנו - כי אני אחכה בפרוזדור עד שהישיבה כאן תגמר; לכן ירדתי
למטה. אני מבין שמר סוזאייב בא אחרי ולגביו המצב לא היה שונה. זוהי
חוספת נעימה לרוח בה יהיה עלינו לדון חוק זה, אשר העברנו אותו
במליאת הכנסת גם בקולות שלנו. אני מצטער מאד שבאתי בזמן.

בהתייעצות חברי הכנסת, שהם חברי סיעות
הקואליציה ושיש להם זכות להתייעץ כאוות נפשם, השתתפו גם מי שאוראים
לעצמם משרתי הציבור כולו, עובדי מדינה, לא עובדי מפלגה, ובראשם אדם
שעשה ממש אידיאולוגיה מזה, שפקידי מדינה בעבודתם אסור שיהיו פעילים
באיזו מפלגה שהיא - מר שרף. אני חושב דבר זה לפוסל עובדים כאלה,
מבחינת האמון של הציבור כולו. יחכן שחברי מפלגות הקואליציה יהיה להם
אמון בפקידיהם כאלה, אבל כשאני רואה דבר כזה - למה שיהיה לי אמון בהם?

אני מציע שאדוני היושב ראש יזמין את שר האוצר בכבודו ובעצמו לישיבה זו. שנית, שאדוני יבקש מן השר שיביא אתו יועצים מעובדים המקצועיים של המדינה שאינם מעורבים בחי יעצויות קואליציוניות. שליטת, מה שיהיה כאן בענין זה לא יהיה סוף פסוק, כי אני רואה מחובתי להביא ענין זה לידיעת הציבור - בכל הצינורות העומדים לרשותי וגם מעל במת הכנסת.

היו"ר י. גורי:

הדבר השלישי שאתה חובע הוא קל ביותר: אין זה סוד צבאי, אתה יכול לפרסם בכל מקום שהוא דבר זה, משום שאין בזה כל סוד, זה גלוי וידוע, אין זה הפעם הראשונה שד"ר בדר נחקל בעובדה זו, שכל סיעה - בין אם קואליציה המורכבת מסייעות אחדות ובין כל סיעה בנפרד - יכולה להזמין את פקידי המשלה בענין שהסיעה דנה עליו, על מנת להסתייע בידיעתם המקצועית. אנו תמיד נוהגים כך. ואם סיעת חרות, או סיעת הציונים הכלליים, רוצה להסתייע בידיעתם המקצועית של פקידי ממשלה, בכל ענין, היא יכולה להזמין אותם ולהסתייע בהם, ואינני רואה בזה שום פילגש בגבעה. זה לא פוסל אותם אף כמלוא הנימה. על כן אינני מקבל את התביעה ששר האוצר יביא פקידיים שאינם מעורבים ב"בגידה" כזו.

אשר לבקשה השנייה, לפי תקנון ועדות הכנסת אנו מזמינים את שר האוצר בודאי חמיד, וכל שר אחר, אבל השר יכול להופיע בעצמו או יכול להיות מיוצג על ידי בא כוחו. במקרה זה ביקשתי את שר האוצר ככל האפשר שישתתף, הוא עשה זאת בדרך הקודם, אולי יעשה זאת מחר; מכל מקום יש גם קו נגד וזה מטיל איזה חובות על שר האוצר. במידה שיוכל הוא ישתתף.

לגבי האיחור אני מקבל את הנזיפה -

כיושב-ראש ועדת הכספים.

י. בדר:

אני מוחה נגד המלה "נזיפה".

היו"ר י. גורי:

אבל כחבר בעבודה אני מתקומם בכל חוקף נגד דבריו של חה"כ בדר; זה לא חברי, מה שעשה הערב חה"כ בדר, אלא שיש איזה ריטואל שמוכרחים לאכול אחד את השני. חה"כ בדר פתח את הדלת בטעה 6.40 ואמר: אני מבין שזו ישיבה של הקואליציה - ונעל את הדלת. רציני לומר לו שלום, אבל לא הספקתי לומר לו שלום. מנין לך, ד"ר בדר, שב-7 הדלת הייתה נעולה? אילו פתחת את הדלת ב-7 היא לא הייתה נעולה בפניך. חה"כ סוזאייב הופיע 10 דקות לפני 7 ושאל: האם יש לי עוד 10 דקות? אמתי: כן, יש לך עוד 10 דקות. אילו פתח חה"כ סוזאייב את הדלת בדיוק בטעה 7 הדלת לא הייתה נעולה. אני מקבל את הנזיפה שלא ירדתי ב-7 למזנון ולא ביקשתי את חה"כ בדר ואת האחרים שיעלו; אבל כחבר אני מוחה בכל חוקף נגד יחס כזה, שהוא לא חברי, לא אנושי, משום שיש יחסים בין בני אדם, מלבד ריטואל של קואליציה ואופוזיציה. מדוע מגיע לי דבר כזה? אני מקבל את הריטואל משום שכלי זהאי-אפשר, אבל אני מתקומם כאדם נגד החנהגות זו.

מר קיטרון:

אני רוצה להגיד לחבר-הכנסת בדר שבעובד המדינה נפגעת קשות על ידי הערתו. אני לא השתתפתי בישיבה זו, אבל אילו היה אחד מחברי הממשלה מבקש ממני להשתתף בישיבה - מובן מאליי שהייתי משתתף בה, כפי שהשתתפתי לא פעם בישיבת הנהלת הקואליציה. אני טענתי ואני טען שאני עובד המדינה ולא עובד הממשלה, ז.א. נאמנותי אני חייב למדינה כולה, ולכן אני חייב לעשות, ואני עושה, כל מה שיש בידי לעשות בוועדת הכספים - לחברי קואליציה ולחברי אופוזיציה כאחד. עם זאת אני קשור להוראות הממשלה, ואם אחד מהבריה יורה עלי להשתתף בישיבה זו או אחרת - חובתי להשתתף. אני אומר זאת לגבי אלה שהשתתפו ולגבי, שלא השתתפתי, כי אילו ביקשוני הייתי משתתף.

היו"ר י. גורי:

קיבלתי פתק ממר הניג בזו הלוח: "חברי
כנסת זוננים מסיעות האופוזיציה פונים
תכופות אלי ומבקשים ידיעות בעניני החיקה; הם מקבלים אינפורמציה מלאה".

אני עכשיו בדיעבד מוחה נגד חברי, מטום
שאחרי שסיימנו אמרתי להם שאני רוצה שנתחיל מיד בישיבה. אמרו לי שהם
יורדים למטה לאכול ושיאמרו לאלה שנמצאים למטה שיש הפסקה של רבע שעה.
הם עשו זאת בניגוד לדעתי. אני יושב פה ומחכה, ואחרי כן בה חה"כ בדר
ונוזף בי.

י. בדר:

אני רוצה להגיד שיש להבדיל יפה בין
עובד מדינה שנותן אינפורמציה לחברי
קואליציה ולחברי אופוזיציה לבין עובד מדינה שמסתתף בישיבה קואליציונית
מפלגתית סגורה.

י. אפרתי:

האם אתה חושב שהישיבה היתה צריכה להיות
פתוחה?

י. בדר:

אני מקבל לתשומת לבי שהדבר הזה נעשה לפי
הוראות השרים. אני חושב שהוראה כזו היא

שימוש לרעה בטמכותו של שר.

ז. סוזאייב:

אינני רוצה להרגיש את היושב ראש, אבל
מחובתי להעיר כמה הערות כחבר לעבודה.
אני חושב ואני מרגיש שיש כאן איזהפגם, שאני בא לישיבה כמה דקות לפני
הזמן, ובחדר יושב החלק הקואליציוני של הועדה עם כל הפקידות...

היו"ר י. גורי:

המשגה היחידה היה שישבנו בחדר זה.
בזה אני מודה.

ז. סוזאייב:

לאן נגיע בכנסת אם בכל ועדה ישב החלק
הקואליציוני לפני הישיבה עם אותם פקידים
ועומדים להסתתף בישיבת הועדה? יש לי הרגשה מוזרה, שכבר ישבו וטיפלו
בענין הזה. היה עוד פגם טכני, שבטעה 7 בדיוק החדר צריך היה להיות
פנוי.

היו"ר י. גורי:

אתה היית 7 דקות לפני 7.

ז. סוזאייב:

אני חושב שענין זה טעון בירור על ידי
מישהו שהוא מוסמך בניהול ושיכול לקבוע
מהו תפקידו ואחריותו של פקיד הממשלה.

מר קיטרון:

עובד המדינה ולא פקיד הממשלה.

ז. סוזאייב:

אם, למשל, סיעת הציונים המליים תרצה
לדון במזאלה זו ותזמין את כל הפקידות
המטפלת בענין זה, הרי לא חשובה הנוכחות הפיסיית של הפקידים האלה
בישיבה, אלא חשוב מה הם יגידו, איזה חומר הם ימסרו. יש לי ספק אם
בישיבה של מפלגה אופוזיציונית יהיו מוכנים לגלות דברים שיהיו מוכנים
לגלות בישיבה של הקואליציה. ז.א., המעמד אינו שווה. אבל אני אינני
פוסק היום מה צריך להיות, אני חושב שמישהו מוסמך לכך צריך לבדוק
פעם את הפרשה הזו ולהחליט אם נוהג זה כשורה או אינו כשורה. יש לי
הרגשה שהיום ארעו כמה דברים שלא היו לפי הטעם האידיאלי השלב.

היו"ר י. גורי:

אנחנו לא הזמנו את כל הפקידים; אנחנו
הזמנו את הממונה על הכנסות המדינה. אם
הוא מסתייע בעוזריו שלו - זה ענינו. אם הוא יגיד בישיבת סיעת הציונים
הכלליים אותו דבר שיגיד בישיבת הקואליציה - אינני יודע. אינני בוחן

לבבות. אבל מזה אינני יכול להסיק מסקנה שעלי להתנזר מקבלת עצה.
אנו מבקשים עצה של מומחה ולא עצה פוליטית.

א. בקר: סבור הייתי שח"כ סוזאייב ילמדנו איך הוא נהג בהיותו בקואליציה.

ז. סוזאייב: לא היו מקרים כאלה.

א. בקר: אני חושב שהיו מקרים.

אני רוצה להגיב להערות של ח"כ בדר. אם תרצה להציג באיזה מקום את שאלת חפיקי של עובד המדינה, בעיני דבר זה כטר בתכלית הכשרות. לדעתי, אם עובד מדינה מתבקש על ידי חבר כנסת או על ידי סיעה של הכנסת לתת אינפורמציה - הוא צריך לעטות זאת. אולם לדעתי ח"כ בדר הרויק לכח יותר מדי במשפט אחד, ואין לו רשות על יסוד זה לומר: אני פוסל עובדי מדינה אלה, אינני נכנס לשאלה אם יש ערך לפסילה שלו, אבל בשם המטיבה הזו אני מבקש אותו לחזור בו מפסקה זו.

א. הרצפלד: אני מצאתי לנחוץ להתערב בוויכוח זה מטעם פשוט: דווקא בשאלת יהב המגן חבר-הכנסת בדר הוא יותר חסיד מכל המשובים סביב השולחן הזה. אנחנו יודעים שבכל שנה הוא לוחם יותר מאשר כל אחד מאתנו. ואין זה סוד שענין יהב המגן הוא ענין קשה. האם אתה, ח"כ סוזאייב, חושב, שבהיותך בקואליציה לא היו מקרים שאנחנו היינו צריכים להדבר בינינו, כדי שלא נדבר בשתי שפות ליד השולחן העגול? הרגשתך יכולה להיות נכונה, אבל מתי? - אם אתה מידבר עם ח"כ קלמר ובהיר ועושה קנוניה נגדך, אז אתה חרגיט הרגשה לא נעימה; אבל בענין זה? הרי אתה יודע בעצמך שבחוק הקואליציה הדיונים מתקדמים בכבדות, והפעמים מובנים.

הייתי רוצה להגיד גם לח"כ בדר, שמה שאמר לגבי הפקידים הוא בבחינת חטא. אתה יושב עם מר קיטרק זה כמה שנים ואני יודע שאחזק מכבד אותו; כיצד אתה יכול להגיד דבר כזה? אני גם כן חושב שיש מקום כי ח"כ בדריגיד את האמת, ביחוד מאחר ששמענו הודעה מפורשת: כל חבר כנסת או סיעה של הכנסת יכולים להזמין עובדי מדינה ולבקש אינפורמציה.

י. בדר: את העובדים הנכבדים שהוזמנו להתייעצות הקואליציה אמרו בהתייעצות זאת מה שהם מוכנים להגיד בישיבת ועדת הכספים - הרי הערתי היתה מיותרת. אט אמרו באותה התייעצות דברים שלא יגידו אותם בישיבת ועדת הכספים - הרי היה זה דבר פסול.

היו"ר י. גורי: מי פוסק בזה?

י. בדר: אני.

היו"ר י. גורי: איננו מקבלים פסק-דין זה. מותר לכל סיעה, לפני שהיא הולכת לישיבת ועדת הכספים, לקבל עצה מקצועית, להסתייע באינפורמציה.

אנחנו עוברים לדיון בחוק.

סעיף 5היו"ר י. גורי:

אנו עומדים בסעיף 5. כידוע התעורה זאלה על ידי כמה חברים, שההנחות שרוצים לתת לבעלי מטפחות יבואו לידי ביטוי בחוק, וההצעה היחה לתקן את הסעיף המחאים באופן, לבעלי מטפחות יוכלו להגיש ערעור ועל יסוד הערעור יוכלו לקבל הנחה. לאחר שכמה חברים הציעו שדבר זה יבוא לידי ביטוי בחוק, אני מציע לקבל הצעה זו ואני מצדי מוכן להציע שמטפחה המונה למעלה מטני ילדים, על הילד השלישי, הרביעי וכך הלאה תקבל הנחה של 10 לירות על כל ילד. ההנחה חחול על כל מספר ילדים שהוא. לכן אני מבקש את החברים, בבואם לדון בסעיפים 5 ו-6 שי ביאו בחשבון הצעה זו.

ז. סוזאייב:

אני מבין לבעל מטפחה לא יצטרך לפנות.

א. בהיר:

יצטרך לפנות; יש מי שאינו רוצה לקבל הנחה.

היו"ר י. גורי:

ההגדל הוא בין "שב ואל תעשה" לבין "קום ועשה". לפי החוק הוא צריך לקום ולעשות והועדה צריכה לדון. לפי התיקון המוצע הוא יקבל את ההנחה ב"שב ואל תעשה", ז.א. הנהלת יהב המגן צריכה לעשות פעולה זו ולזכותו. הטאלה היא האם יש פתרון אדמיניסטרטיבי.

מר טרף:

נמצא פתרון.

א. בהיר:

אני חושב שהדבר הזה מוצדק רק לגבי מפרנסים בעלי הכנסות קטנות. אם יש מי שיש לו הכנסה של 20 אלף ל"י, ויש לו 10 ילדים, הרי הוא אינו צריך לקבל הנחה. אני מבין שיינתן זיכוי למי שיש לו הכנסה עד 3000 ל"י או קצת יותר מזה. אבל מי שיש לו הכנסה של 8,7,6 אלפים ל"י ויותר אינו צריך לקבל זיכוי. אני מציע שיהיה כתוב בחוק, שהזיכוי יינתן רק לאלה שהכנסתם אינה עולה על 3000 ל"י.

מ. קלמר:

אני רוצה להגיד שני דברים: א) אני נגד זה שהחקרה תהיה רק 3000 ל"י; פירוש הדבר שאדם שמרוויח 260 ל"י לחודש ויש לו שלשה או יותר ילדים לא יקבל הנחה.

ב) אני מציע לא לקבוע זיכוי בגובה 10 לי על כל ילד אלא שנגביל לטובה, היינו, אם אדם יש לו 5 ילדים יהיה פטור לגמרי, מעל לחקרה מסויימת - בין 3000 ל-4000.

א. בהיר:

אם אחת מוכן להבטיח את הסכום הכולל, אלך אחר עם כל הצעה למטה, אם תחטיל את

האחוזים המתאימים למעלה.

ז. סוזאייב:

אני חושב שהזיכוי על מטפחה אינו צריך לסעיף זה. לפני שנדון בעצם הענין אני מבקש את מר טרף לתת לנו קצת חומר. שמענו, יילפי החישוב של הממשלה, המס היטיר צריך להכניס 35 מיליון לי. סכום זה צריך להתקבל מטלטה מקורות: שכירים, עצמאיים וחברות. אני מבקש את מר טרף שיחן לנו פרטים איך הגיעו לחשבון של 35 מיליון ל"י, איך סכום זה מתחלק בין שלטת הסוגים האלה, איך הוא מתחלק בתוך כל סוג.

מר טרף:

המספרים הם משוערים יותר ביחס לשכירים ומשוערים פחות ביחס לעצמיים. הטיבה לכך היא, שהשכירים צריכים לשלם אחוזים מההכנסה המתהוות עכשיו ואילו העצמאיים צריכים לשלם אחוזים על הכנסה שהזיכוי עליה, בין האדם לבין המדינה, נסתיים, הרי זוהי ההכנסה מטנת הכספים 1953/54.

לגבי 80 - 90 אחוז מהם נסויימו הלוואות.

אשר לטכירים, אנונו מעריכים שמהם נגבה
17 - 18 מיליון ל"י. אומדן זה בנוי על הוולום של השכר בטנת 1955
בתוספת מסוימת שכבר נוצרה לגבי 1956.

ז. סוזאייב:
האם אין אצלכם חלוקה של הטכירים לפי
גובה הכנסותיהם?

מר טרני:
אנונו הערכנו מספר האנשים שהכנסתם היא
מעל ל-1500 ל"י: מהי כמות השכר, כמה זה
יום עבודה וכמה ימי עבודה הם יתנו. מחוץ הערכה שהם יתנו 10 ימי
עבודה הגענו לסכום זה.

ז. סוזאייב:
החלק הגדול של טכירים, האם הם מקבלים
הכנסה שנתיח עד 4000 ל"י או עד
5000 ל"י?

מר טרני:
מסביב ל-3000 ל"י. ההכנסה הסטנדרטית
היא 200 - 250 ל"י לחודש.

ז. סוזאייב:
אם אגיד שההכנסה הממוצעת של כל
הטכירים היא 3000 ל"י בקירוב, האם
זה יהיה פחות או יותר נכון?

מר טרני:
אם נוציא מהחשבון את אלה שהכנסתם היא
למטה מ-1500 ל"י? - דומני שזה"כ בקר
בקי ממני לתת תשובה.

א. בקר:
הממוצע לא יגיע ל-3000 ל"י.

מר טרני:
בשנה זו יהיו לנו נתונים על רמת
ההכנסות של הטכירים. על עצמאיים כבר
יש לנו.

ז. סוזאייב:
אתם הערכתם מקציב הרגיל שההכנסה
מטכירים תגיע ל-71 מיליון ל"י. אם
אחה נוקב כעת בסכום של 17 - 18 מיליון ל"י, הרי זה רבע מ-71 מיליון
ל"י שיקבל מס הכנסה. אם אביא מחשבון את יהב המגן שיצטרכו לשלם
הטכירים בעלי הכנסה בין 2500 ל-3000 ל"י, הרי אגיע ליהם הרבה יותר
גבוה מרבע. לי נדמה שההכנסה לפי הדירוג שאתם קבעתם צריכה להיות
יותר גבוהה מ-17 - 18 מיליון ל"י.

מר טרני:
אבל אין כאן פרוגרסיה של מס הכנסה.
אין עוברים את 8 האחוזים. 8% זה החלק
הטביעי של מס זה.

ז. סוזאייב:
למטפחה ממוצעת, לפי הסטטיסטיקה, יש
מ-1.5 עד 2 ילדים. אם אקח משפחה
שמרוויחה כ-3 אלפים ל"י הכנסה ויש לה שני ילדים, הרי היא משלמת
170 ל"י, כלומר יהב המגן מהווה מחצית מהחשלום למס הכנסה, כלומר
אחוז יהב המגן יהיה יותר מחצי. אני רוצה לבדוק יחד עם מר טרני, האם
הטכיר הממוצע, שמרוויח קצת פחות מ-3 אלפים ל"י ושמטפחתו ממוצעת,
מבחינת מספר הנפשות, יהב המגן לגביו יהווה כ-50% ואם הוא מרוויח
פחות מ-3 אלפים ל"י יהב יצטרך להיות כ-60% ואילו הממוצע של ההכנסה
מכל הטכירים הוא 25%, 17 - 18 מיליון ל"י; אני מבקש שיתבירו
לי מה קרה פה: או שההערכה נעטחה קצת ביחד זהירות, והיא יכולה להיות
יותר גדולה למעטה, או שיש רוזרבה, ואם כן בוכל לעשות הקלות למען כל
הציבור.

מר טרף:

לנו אין חשבון של קבוצות-הכנסה, אין
אנו יכולים להתווכח. יכול להיות שמה
שאחה אומר הוא נכון ויכול להיות שאינו נכון. זוהי הפעם הראשונה שאנו
מעבדים סטטיסטיקה של קבוצות של שכירים. כאשר יהיו הסיכומים האלה אז
נוכל לעשות חשבון פשוט.

ז. סוזאייב:

אני מצטער מאד על החטובה של מר טרף,
מפני שאני יוצא מתוך הנחה שהוא צריך
לדעת, לפחות בלבד, קצת יותר ממה שהוא אמר, אם כי אין לו מספרים בדוקים.
אינני מתאר לעצמי, שכאשר עיבדת את המספרים לא היה לך מושג על כך;
אבל אם אינך רוצה להתחייב אינני יכול להכריח אותך.

אשר לעצמאים, אבקש עליהם יתר פרטים.

מר טרף:

7% מהעצמאים יהיו פטורים מיהב מגן -
אלה שהכנסתם היא פחותה מ-1500 ל"י.
עצמאים שהכנסתם עד 3000 ל"י מהווים 63%, הכנסתם הכוללת היא 128
מיליון ל"י והם ישלמו כ-5,150,000 ל"י מס. עצמאים שהכנסתם מ-3000
ל"י עד 5000 ל"י מהווים 22%, הכנסתם הכוללת היא 85 מיליון ל"י והם
ישלמו על 3000 הלירות הראשונות 4% ועל 2000 הלירות הנוספות 5%, ביחד
כ-3.6 מיליון ל"י. עצמאים שהכנסתם היא מ-5000 עד 10000 ל"י מהווים
5%, הכנסתם הכוללת היא 42 מיליון ל"י והם ישלמו 2 מיליון ל"י מס.
נוסף על כך יש עוד כ-1500-2000 עצמאים שהכנסתם עולה על 10000 ל"י,
הם מהווים כ-1.5% והם ישלמו כ-1.5 מיליון ל"י מס. החברות חשלמנה
כ-4 מיליון ל"י; הכנסתן הייתה כ-40 מיליון ל"י. גם מפעלים מאושרים
ישלמו יהב מגן. אנו חתובים שברגע שנגיע לחישוב מס על שנה אחת
תחולק ההכנסה בין השכירים מצד אחד לבין עצמאים וחברות מצד שני - כל
קבוצה 50%. העובדה ששכירים משלמים השנה פחות מ-50% נובעת מתוך גביית
הפיגורים של העצמאים.

ז. סוזאייב:

אני רוצה לעמוד על הדירוג. מדוע אנחנו
לא הלכנו בדרך פשוטה, להוסיף אחוז
מסויים על המס שהאזרח משלם, כמו שהוא המצב בקשר עם החוספת לרטריות
המקומיות? כי כאן אנחנו מגיעים לדירוג של פרוגרסיה כפולה.

מר טרף:

האם היית מעדיף יותר פרוגרסה או
פחות פרוגרסיה?

ז. סוזאייב:

אני חושב שצודק להוסיף בלי פרוגרסיה,
כפי שמוסיפים אחוז מסויים על המס

לרטריות המקומיות.

א. בהיר:

סעיף 5 דן רק על העצמאים. לפי סעיף
זה סך כל ההכנסה מצטרפת ל-12.2 מיליון
ל"י אשר תתקבל מ-120 עד 140 אלף עצמאים.

ראשית כל אני מציע להקדם את הגל, שגם
מי שמרוויח והוא בין 16 או 17 - אני אציע זאת גם לגבי שכירים - יהיה
חייב ביהב מגן. אני יודע שאין תיקים לנערים אלה, אבל הועדה הצירף
למצוא דרך כדי לגבות את המס גם מעצמאים שהם למטה מגיל 18.

מר קיטרון:

הפטור של מס הכנסה הוא רק על יחיד
שלא מלאו לו 18 שנה, ז.א. שכיר. אם
הוא עצמאי, הוא חייב בין כך ובין כך. לגבי סעיף 5 שאלה זו אינה מתעוררת.

א. בהיר:
אני מבקש שהדבר יהיה ברור בקשר לגביה.
אני חושב שיש בארץ אנשים שהם אינם
שכירים ומרוויחים 100 לירות לחודש.

מר קיטרון:
זה יכול להיות יתום שההורים הטאירו לו
רכוש המכניס הכנסה; הוא בין כך ובין
כך חייב.

א. בהיר:
אני מבקש להכניס עוד סעיף, לפיו חוכל
הועדה הציבורית להטיל מס יותר גבוה
על עצמאי שהכנסתו היא יותר גדולה.

היו"ר י. גורי:
פירוט הדבר שהועדה חוכל להטיל וחוכל
בס לא להטיל. למה לא תציע זאת בחוק?

א. בהיר:
אני רואה זאת כמינימום של הטלה ואני
רואה אפשרות להטיל סכומים יותר גדולים
לפי החלטה של הועדה הציבורית. אני רוצה להכניס אותו יסוד שהיה לגבי
קרן המגן - ועדה יכלה להטיל על פרט ועל תברה סכום יותר גדול או יותר
קטן, בהתחשב עם המסיבות. לפי הפרטים שנמסרו לנו כל העצמאיים יאלמו
סכום כולל של 12 מיליון ל"י; 63% אל העצמאיים מרוויחים עד 3000 ל"י,
עליהם איננו יכולים להטיל סכום יותר גדול מאשר מוטל על פי החוק.
אלה שמרוויחים עד 5000 ל"י, גם עליהם איננו יכולים להטיל; אבל
עצמאיים שהכנסתם עולה על 10000 ל"י - ונאמר שיש כ-1500 כאלה -
אני חושב שיש ביניהם אנשים שהועדה הציבורית יכולה להטיל עליהם
סכומי מס יותר גדולים, תוך כדי בדיקה אינדיבידואלית.

היו"ר י. גורי:
בקשר להצעת חה"כ בהיר אני רוצה להעיר
הערה לגופו של ענין. אם צריך להטיל
יותר או לא צריך - זה ענין לויכוח ולדיון; אבל בצורה שאחה מציע זאת,
זה בא לקעקע את יסודות החוק ולהרוס אותו. היה קרן מגן, עכשיו יש
חוק וחוק צריך לקבוע עקרונות שכל אזרח ידע מה מטילים עליו ומה
דורשים ממנו. זה לא צריך להיות נתון לויקול דעתה של ועדה ציבורית
אשר עומדת מעל הכנסת. לאחר שהכנסת מחליטה וקובעת, אין בשום פנים
לקבוע בחוק אלמנט כזה שבא לקעקע אותו להרוס אותו מבחינת ההכרה
המשפטית.

א. בהיר:
מדוע נותנים לוועדה ערעורים זכות להחליט?
היו"ר י. גורי:
אלה שני דברים טונים מקצה לקצה.

א. בהיר:
בעל בית חרוטת שמרוויח 50000 ל"י וטצריך
להכניס את הכסף הזה למערכת היצור שונה
מרוטטייר או מאדם שמרוויח 50000 ל"י על ידי ריבית קצוצה ומשחק בבורסה.
יש לי רשות לדרוש מסוג אנשים כאלה סכומים יותר גדולים, בטביל יהב מגן.
לפי דעתי זה לא מקעקע את יסודות החוק אלא מחזק אותו. החוק מקעקע כל
מצב המסים שלנו. יש אנשים שיש להם הכנסה בדוקה, אצלם גו בים מס-אמת,
ואילו האנשים שאינם יכולים להוכיח את הכנסתם, על פי רוב השומות
ששלטונות מס הכנסה נאלצים להטות להן יותר נמוכות מההכנסה האמתית.
והטכיר אשר גר בטכנות עם העצמאי ומכיר את מצבו האמתי רואה שאדם
שהכנסתו פי כמה מהכנסתו הוא משלם אותו סכום-מס שמשלם הוא, כלומר
אדם שאפער להוכיח שזוהי הכנסתו.

היו"ר י. גורי:
אינני יודע אם נגיע למסי עקיפין, מכל
מקום אני רוצה להודיע לחברי הועדה כי
אני עומד להביא כמה הצעות.

אני מציע סלפני שנמשיך בדיון נשמע את
ההצעות שהיו"ר עומד להציע בקשר למסי

מ. קלמר:

עקיפין.

אם יש הצעה לסדר אני חייב להצביע אותה.

היו"ר י. גורי:

הצבעה

הצעת חה"כ קלמר, כנ"ל - נתקבלה

היו"ר י. גורי:

כרטיסי כניסה לבתי קולנוע ; בהצעת החוק
נאמר שיוטלו 50 פרוטה על כל כרטיס שמחירו
עד 188; 75 פרוטה על כל כרטיס שמחירו מ-189 פרוטה עד 300 פרוטה; 150
פרוטה על כל כרטיס שמחירו מ-301 פרוטה עד 600 פרוטה; 200 פרוטה על
כל כרטיס שמחירו מ-601 פרוטה ומעלה. אני מציע לשחרר את שני הסוגים
הראשונים מיהב מגן ועל שני הסוגים האחרונים להטיל 100 פרוטה במקום
150 פרוטה ו-150 פרוטה במקום 200 פרוטה. שמעתי שהתאחדות בעלי בתי
הקולנוע ניהלה שיחות עם הממונה על הכנסות המדינה; הם מבקשים להבחין
בין המחירים בכל ימות השבוע ובין המחירים במוצאי שבת, לקבוע תוספת
יותר גבוהה במוצאי שבת ויותר נמוכה בכל ימות השבוע. אני כשלעצמי לא
קבעתי עמדה לענין זה, אבל אני מביא לידיעת הועדה שיש הצעה כזו, בלי
להציע לוועדה לקבל אותה או לדחות אותה.

ההערכה היא שעם שינוי זה יכניס יהב

מגן מכרטיסי קולנוע כ-1,250,000 ל"י במקום 2.5 - 3 מיליון ל"י.

מכסירי טלפון ; אני מציע להטיל 12.5 -

13 ל"י במקום 10 ל"י. לא אתנגד אם מישהו יציע 15 ל"י.

סיגריות; אני מציע לוועדת הכספים לא

להכניס בשלב זה כל הדיון כל שינוי ועם זאת להחליט שאנחנו נשוב לדון
על כך מיד לאחר שהחוק יחאשר בכנסת.

אם אז נחליט לבטל את הצו?

א. בהיר:

אז יבוא תיקון בחוק.

היו"ר י. גורי:

חשמל; אני מציע לשחרר מיהב מגן את הצריכה

העולה עד 2.5 ל"י לחודש, זהו בערך 50 קו"ט (לפי טיקולים שונים זה
כולל אפילו שימוש מסויים במכסירי גיהוץ). הצריכה מעל ל-2.5 ל"י
חשא ביהב מגן בשיעור של 20 אחוז. סעיף זה יכניס, לפי ההערכה, כ-2
מיליון ל"י.

מכוניות; אני מציע להחליט על תוספת

של 20% על הטיעורים המוצעים בהצעת החוק. האומדן הוא שסעיף זה יכניס
כ-600,000 ל"י.

ההערכה הכללית היא כזו: המס ממכוניות,

טלפונים, מקררים חשמליים וגאז יכניס בין 1.8 ל-2 מיליון ל"י; חשמל -
2 מיליון ל"י; כרטיסי קולנוע - 1.2 מיליון ל"י; בירה - 1.5 מיליון
ל"י; רדיו - 2 מיליון ל"י; סיגריות (אם הצו יסאר בחוקפנו) - 2 מיליון
ל"י; בסך הכל - 10 מיליון ל"י.

ההצעה כולה אומרת 50 מיליון ל"י ואני

מציע לוועדת הכספים שהיא תראה את החלוקה בין מסים ישירים ומסי עקיפין
בפרופורציה זו. אולם על ינו לבדוק, במידה שהדבר אפשרי, אם הצעות אלו

מביאות אותנו להכנסה של 40 מיליון ל"י, אם הן לא תכנסנה 40 מיליון ל"י יעוטי אפטריות: האפרות האחת מקופלת באחד מסעיפי החוק בו נאמר: "הממסלה, בהמלצת המועצה, רשאית חוץ שנה מיום תחילתו של חוק זה להציע לוועדת הכספים של הכנסת היטלים נוספים להשלמת גביית סכום של 50 מיליון ל"י הדרושים למימון צרכי הבטחון." יש אפשרות לא לעשות חשבון מדוייק אלא להפעיל סעיף זה, סעיף 37.

יש גם אפשרות אחרת, טאנחנו נבדוק, במידה שזה אפשרי, ואם יתברר שאין סיכוי שהמס הישיר יכניס 40 מיליון ל"י, נכניס שינויים בסעיפים 5 ו-6 כדי להגיע לסכום זה.

י. בדר:

אני מבין שהתוכנית של המס הישיר בנויה במידה רבה על חקדים המקדמה למס הכנסה, לא מבחינת המטרה אלא מבחינה זו שגם זהו מס חד-פעמי וגם יש טבלה מיוחדת. המקדמה היחה בנויה על היסוד הקדום שגם העצמאיים וגם השכירים מוכרחים לשלם את המקדמה על סמך ההכנסה באותה שנה. אני מבין שהיו כמה נסיונות לא טובים באדמיניסטרציה בקשר למקדמה, כך אני מבין את הכוונה כאן להבחין - בקשר ליסוד לפיו יוטל המס - בין עצמאיים לבין שכירים.

יש לי ספיקות, אדוני היושב-ראש, אם אתם צודקים בענין זה כמו שהייתם צודקים בטנת 1953/54, כאשר הטלתם את המקדמה. כי לא הבאתם בחשבון את החידוש של 10 חלומים חדשים על חשבן המס של יימאיים. נדמה לי שעל יסוד זה אפשר ליצור טבלה אחת, מבלי לחשוב אם תורגה הזאת, למרות ההבדלים בשיעורים, היא לטובת העצמאיים או לרעתם. בודאי שיהיו מקרים בשלבים השונים ובגובה שונה של הכנסה שאחד ייפגע ושני ייהנה, דברים שאי-אפשר לדעת מראש; זה דבר מקרי בהחלט. לכן הייתי רוצה להעמיד את השאלה של הטבלה האחידה ולבקש את מר שרף שיטביר את הענין הזה. הטבלה האחידה תהיה בנויה על שנת ההכנסה 1956/57; לגבי שכירים לפי מסכורתם ולגבי עצמאיים לפי אותם 10 חלומים חודשיים שהם יהיו חייבים לשלם בטנה זו. זוהי הנקודה הראשונה. אבל ראשית כל אני מבקש הסבר טכני, כי אני מבין שהדבר הזה חלוי בראש וראשונה בטכניקה. אם הצעה זו לא תתקבל, אני רואה מיד קשיים. למטל: כל אדם ישלם יחב מגן לפי ההכנסה בשנת 1953, גם אם בשנת 1955/56 לא היחה לו כלל הכנסה, או היחה לו הכנסה קטנה מאד בשנת 1956/57 וגדולה מאד בשנת 1953. אני יודע שיש אפשרות לערער, אבל אינני מדבר על כך. אם לאדם היחה הכנסה קטנה בשנת 1953 ובשנת 1956/57 הכנסתו היחה עצומה - ישלם לפי הכנסתו בשנת 1953. אם אדם זה נפטר בינתיים או פשט את הרגל - אינני יודע מה יהיה המצב. אמנם הסבירו לנו את הסיבה, שיש שומות משנת 1953, אבל הכל זאת זהו דבר מפורק.

אשר לטבלה עצמה, אינני רוצה להיכנס לבעיה אם אני בעד פרוגרסיה יותר חלולה או פחות חלולה. אני נגד גבנונים בפרוג-רסיה. מטעם מסויים הכנסתם לפני שנה גבנון אחד בפרוגרסיה: הקלות לבעלי הכנסה בינונית. זו היחה הקלה אמנם, בכל זאת הקלה זו שינתה את ההגיון הפנימי של הפרוגרסיה, שנוצר בפורמולה זו שלמדתי אותה בקוסי מסויים לפני שנתיים. זה בודאי מכניס לא גבנון אחד אלא כמה גבנונים מבחינת שלימות המס על ההכנסה. כי צריך להתחשב בזה שאפילו אם נטיל 3-4 מסים על ההכנסה, מכל הבחינות - פיסקאלית, חברותית, כלכלית וסוציאלית - החוקף של כל המסים האלה הוא: יש להעריכם בשלימותם. כנגד עינינו לא צריך להיות רק היחב על ההכנסה אלא סך כל מס ההכנסה פלוס היחב. כך אנחנו מגיעים לאותם גבנונים שאני חושב בכנות שאינם לטובה.

איך אפשר לצאת מזה? - כשהשיטה ידועה לנו. פעם השתמשנו בה בקשר עם התוספת המלחמתית, בשנת 1948; התוספת היחה מחילה לשנה אחת, אח"כ האריכו אותה לעוד שנה, אח"כ כללו אותה במס הכנסה. אחרי כן היחה תוספת אחרת: מס קליטה; גם גורלה היה בגודל התוספת המלחמתית - מס הכנסה קלט אותה. אח"כ היחה תוספת לעיריות. כל אלו היו תוספות באחוזים ואני חושב שהאדמיניסטרציה שלהן היחה קלה מאד,

לא היה דרוש שום דבר מיוחד, אלא שגורלן היה שהן נכללו במס הכנסה.

המקדמה היחה בנויה על עקרונות יחב המגן: אדמיניסטרציה נפרדת, שיעורים נפרדים, גם כן למשך שנה אחת; אודה ולא אבוט שהייתי בטוח שגורלה של המקדמה יהיה כגורל אותן חוספות. אבל המקדמה היחה בימת מקדמה, פירוט הדבר אורי שנה היא נעלמה, אם כי לא קיימו את כל ההבטחות, על כל פניה לא המשיכו במקדמה. אני חושב שבגלל אותו נטיון של המקדמה ואותו הנסיון של החוספות למיניהן, בחר האוצר צורה זו ליהב מגן, כי הוא רוצה לשכנע את הציבור שזה מס זמני ויוצא מן הכלל, מס שלא ייכלל במס הכנסה לחמיד.

מר טרף: זו אחת הסיבות, לא העיקרית.

י. בדר: אחי אי-אפשר לשכנע בדרך זו, כי כאשר רוצים להאריך את חוקף המס או לכלול אותו במס אחר אפשר להוסיף סעיף המאריך את החוקף לעולם או להוסיף כמה הוראות לפיהן יכלל המס במס הכנסה.

אני חושב שהדרך הנכונה היא: להטיל תוספת, לפי אחוז מסויים, על מס הכנסה. למשל, בנוגע לסיגריות וטבק הדבר הנכון הוא - אחוזים. אנחנו טכנו את הטבק למקטרת ואח: הסגריות. במקרה של הטלת תוספת אחוזים על מס עקיפין, אז לא שוכחים דבר. טכנו גם להטיל מס על כרטיסים לנטפים, למועדוני לילה, ל"פורגי ובס" וכו'; מטילים רק על כרטיסי קולנוע. לכן אני אומר שגם כאן הדבר הנכון הוא תוספת אחוזים. יאמר מר טרף, שפירוט הדבר הוא פרוגרסיה קצת יותר תלולה; אבל בכל זאת זה יותר צודק. מר טרף מפתח שנגיע לסכומים גבוהים לגבי בעלי ההכנסות הגבוהות; אני חושב שאם נקבעתקרה כוללת אותם 8%, הרי יצאנו מסכנה זו.

היו"ר י. גורי: אני מבין מדברייך שזוהי הצעה לך.

ז. צור: שמעתי כמה הצעות, אשר בדרך-כלל נתקלות בהתנגדות יותר מבחינת הצד האדמיניסטרטיבי, כי בחוכמן יש דברים נכונים. אני חומך באופן נלהב בהצעתו של חה"כ סוזאייב.

ז. טוזאייב: לא הצעתי כל הצעה.

ז. צור: אני מחכוון להצעתך להטיל אחוז מסויים על מס הכנסה. לדעתי הטלה כזאת היחה צודקת יותר, נכונה יותר ופשוטה יותר. במידה שאנחנו עומדים בפני השאלה איך להגיע ל-40 מיליון ל"י, לא נראה לי שאפשר להגיע לסכום זה על ידי חלוקה פרופורציונאלית בין כל הדרגות. לי נראה שיהיה נכון להגדיל את ההיטל על כל לירה מ-30 אלף ומעלה מ-80 פרוטות ל-100 פרוטות ואילו על כל לירה נוספת מעל להכנסה של 50 אלף ל"י להטיל 150 פרוטות במקום 100 פרוטות.

א. רהצפלד: בטעיף 5 כתוב "על כל לירה מ-10,000 הלירות לאחריהן - 80 פרוטות"; אח"כ כתוב "על כל לירה נוספת" ולא כתוב עד 50 אלף לירות.

מר טרף: יתכן שהנוסח איננו חלק אבל הכוונה היא מ-30 אלף ל"י עד 50 אלף ל"י להטיל 80 פרוטות על כל לירה ועל הסכום למעלה מ-50 אלף ל"י - 100 פרוטות.

א. הרצפולד:

אני מבין שתפקידנו יכול להיות בקיצור דרך. מטום שלמעשה הסמכות לנו היא במסגרת מצומצמת מאד. אנחנו צריכים להביא הצעה לפיה ייגבנו 50 מיליון ל"י ונדמה לי שליד השולחן הזה אין חלוקי דעות שאנחנו אמנם צריכים להביא הצעה על 50 מיליון ל"י. עלינו להגיד מה יותר טוב ויותר נוח ויותר בטוח כדי להגיע להכנסה זו. לפי הצעה היו"ר מסי העקיפין יכניסו כ-10 מיליון ל"י, ז.א. ממסיה יטיריה צריך לגבות 40 מיליון ל"י. לפנינו כמובן גם הברירה להטיל היטלים על מצרכים או טירותים נוספים שאינם כלולים בהצעת החוק המוגשת. אני רוצה לשאול: מדוע לא הטילו על סיגרים ועל טבק? לגבינו יש מסגרת מסוימת ובמסגרת הזאת חלוקי הדעות יכולים להיות מצומצמים, משום שאיט אינו רוצה לפטור את עצמו אבל גם איט אינו רוצה לקפח את עצמו. אם מישהו יציע מלווה, הצעה זו הכנסת לא תקבל מפני שהכנסת החליטה ללכת בדרך של מס. 50 מיליון ל"י אנחנו רוצים לקבל כתרומה - בין אם בדרך שוה"כ בדרך מציע, על ידי הטלת אחוזים מסויימים, בין אם בדרך המוצעת בחוק. אפשר גם להכניס איזה שינויים בהצעת החוק; אינני יודע מדוע אי-אפשר להגדיל את אחוז ההיטל על הכנסות גדולות, למסלה מ-20 אלף ל"י ומעלה.

מר טרף:

ההכנסות הגדולות נוגעות לחברות; אין יחידים בעלי רווחים כאלה.

י. הרצפולד:

מדוע צריך לקפוץ מ-10 אלפיה ל"י ל-20 אלף ומ-20 אלף ל-30 אלף וכך הלאה? אפשר להכניס שיעורים יותר מודרניים: 80 פרוטות, 100 פרוטות, 120 פרוטות. אני רוצה להגיד לחברים שלא נסתעטע בהצעות מחוץ למסגרת זו. אם כולם בדעה שצריך להטיל פחות על מסי עקיפין, או שיש עוד מצרכים וטירותים שאפשר להטיל עליהם וזאינם נושא לצריכה עממית - נעשה זאת.

א. בקר:

לכאורה יש הגיון בהצעותיהם של חה"כ בדר וסוזאליב. חה"כ בדר אמר שהוא מבין קובעת במידה גדולה; אני הייתי רצה להוסיף ולומר שבענייני מסים יש עוד גורם ששמו פטיכולוגיה של הציבור, בחוך הציבור. דווקא חה"כ בדר הרבה לדבר על מקרים שחוטפת מיוחדת נבלעה בחוך מס הכנסה. הלא לנו יש ענין במיוחד במקרה זה לחזור ולהדגיש הלכה למעשה שמש זה כרוך במתיחות המלחמתית ובצרכים המלחמתיים וכל כמה שנוכל להפריד - גם מבחינה מעשית וגם מבחינה פטיכולוגית - מס זה מכל אסוציאציה עם מס ששמו מס הכנסה הרי עלינו לעשות זאת. יכולנו כמובן להטיל שיעור מסויים על מס ההכנסה, אבל אני רוצה להדגיש את הצד הפטיכולוגי ואינני פטור כמובן להתעלם מהצד הטכני.

עם זאת אני רוצה להקשות קצת על מר טרף וחבריו. מבחינה פטיכולוגית, כאשר אתה קורא הצעה זו, מתקבל רושם קשה מאד כאשר העצמאי מטלח לפי שומה של שנת 1953 ואילו שכיר לפי שכרו בשנת 1956. בארץ ישנו מצב אינפלציוני מסויים, במשך שלש השנים, מ-1953 עד 1956, בודאי חלו תמורות ושינויים. אני מביא בחשבון את ההבדל בין 32 פרוטות ל-40 פרוטות, הבדל ב-20%, אבל הייתי רוצה לשאול את מר טרף, האם בזה אין מטום ביטוי וסימן אם נביא בחשבון שההכנסה הממוצעת משכירים היא 18 מיליון ל"י ואילו ההכנסה מחברות ועצמאיים היא גם כן 18 מיליון ל"י? אינני חובע לעצמאי יטלם יותר מאשר השכיר, אבל לא אטכיר כי השכיר יחבוע לטלם יותר מעצמאי. עלינו למצוא את המכשיר הנכון, המדוייק ומאז מאד לדייק, מפני שאינני רוצה שהשכיר יוכל לטעון: אני נחבוע לטלם יותר מאשר העצמאי. כאן יש ערך לטנ' חיסונים: גם מה שמטלם הפרט, שכיר לעומת עצמאי, וגם מה שמטלמת כל קבוצת השכירים לעומת קבוצת העצמאיים. אם זכרוני אינו מטעה אותי, מסך כולל של 180 מיליון ל"י מס הכנסה שייגבנו בשנת 1956/57 החלוקה היא קצת אחרת: 72 מיליון ל"י ישלמו שכירים לעומת כ-110 מיליון לירות שיטלמו עצמאיים וחברות. אני מביא בחשבון שיט פיגורים, אבל אני רוצה להיות בטוח ומטוכנע.

להגשים הוא צודק ונכון ומוטח על יסוד של שוויון גמור. הייתי רוצה
מאד שגם התאריך הקלנוארי יהיה זהה.

היו"ר י. גורי:

היה מוצא לומר את הדברים האלה בפתיחת
הדיון, אבל אני חושב שבגלל זה אין זה
מוצדק. מה גם שאתה מתמצא היטב במאטריה זו. ממך אני יכול לדרוש
כחדר בהצעות קונקרטיות. אתה יודע שיש שלט אפטריוח: אחת היא זו
שמציעים בהצעת החוק, אלא שאתה יכול לומר שהפער בין הטומה של העצמאיים
שהיא לפי ההכנסה בשנת 1953 לבין הכנסת העצמאי בשנת 1956/57 הוא
יותר גדול וזה לא מצדיק את הפרופורציה של 32 לעומת 40; אתה
יכול להציע פרופורציה אחרת. אנחנו כבר שאלנו את מר טרף והוא אמר
לנו שהוא אינו יכול להגיע לפרמולה אחרת. עכשיו אתה תובע ממנו
שוב פרמולה אחרת.

האפשרות השניה היא הדרך שמציע ח"כ

בדר. הוא הציע שני דברים שונים: אחד במטרת הצעת חוק זו ושני -
להחליף את השיטה ולהצמיד אותה למס הכנסה. במידה שאנחנו מקבלים את
השיטה להטיל על עצמאיים לפי המפרעות שהם ישלמו, הרי זה מקרב יותר
את תשלום העצמאיים לפרופורציה צודקת. ח"כ בדר מציע לנטוש את
הבסיס של שומת שנת 1953 ולחשב את ההיטל של העצמאי לפי 10 מפרעות
שהוא ישלם. זוהי הדרך, אם היא נכונה או לא - אינני דן בזה. אין
לך עוד דרכים אחרות. מהי החולעת להתחיל את הדיון מחדש כאילו עכשיו
פתחנו בדיון?

א. בקר:

יתכן ששנינו צדקנו. עוררתי את השאלה
הזו מפני שיתכן כי הסבר נוסף של מר טרף
יטבוע אחי, אבל יתכן שבמקום היחוס הזה צריך לקבל את היחוס שיטנו
בחקציב לשנת 1956/57 (אני מתכוון לחלוקת מס ההכנסה בין עצמאיים
לבין שכירים); אבל אתה לא חדרוט ממני הצעה קונקרטיה. הרגשתי היא
שכאן היחוס אינו נכון. שאלתי הופכת לשאלה קונקרטיה אם כי אינני יכול
להגיד שיש בה משום הצעה קונקרטיה.

מ. קלמר:

אם המצב ייאר כמוצע בהצעת החוק אני שוחף
לאלה שאומרים שיש פער בדירוג הזה:
מ-5000 ל-10000, מ-10000 ל-30000 ומ-30000 ל-50000 ל"י. אין כל
פיק שיש להקטין את הפער הזה ואז נוכל לתת סמכות למועצה להגדיל את
המס לפי החלטתה; אבל אם יש חוק, בחוק צריך להיות ברור מה אנחנו
מחייבים.

אני רוצה לעמוד גם כן על הנימוק

עליו עמד ח"כ בקר - הצה הפסיכולוגי של הבעיה. אני חושב שבגלל
זה שעצמאיים ישלמו לפי שומות משנת 1953 ושכירים - לפי שכרם בשנת
1956, והעצמאיים יידרשו לשלם 20% יותר זה יצור רושח רע. אני
יודע שיש עצמאיים שבשנת 1953 מצבם היה יותר טוב מאשר בשנת 1956.
יש חנוונים ובעלי מלאכה הטוענים שבשנת 1953 מצבם היה טוב יותר מאשר
בשנת 1956 ואם הם יצטרכו לשלם לפי הכנסותיהם בשנת 1953 הרי יידרשו
לשלם יותר מאשר היו מטלמים אילו הטילו את המס על הכנסותיהם בשנת
1956, ואם מטילים עליהם עוד 20% נוספים, הרי הם מטלמים יותר מהאחרים.
לשם מה לתת להם פתחון פה לומר שההיטל הזה אינו נוהג איפה ואיפה?
צריך למצוא מכנה משותף אשר יצא מחוץ נקודת מוצא אחת לגבי כולם.
אינני שולל את הצעת ח"כ בדר, אבל למה לא לקבוע שכולם ישלמו
לפי שומת שנת 1953 ואז נעלה גם את המס שיצטרך לשלם השכיר, היות
ובשנת 1953 הוא הרוויח פחות מאשר הוא מרוויח עכשיו? כולם צריכים
לשלם אותו מס, לפי מפתח אחד. החוק הזה צריך להיות מבוסס על הצדק,
כדי שלא תוכל לטעון אף שכבה אחת שגובים ממנה יותר מאשר מיחר השכבות.
לכן אני מציע שנקבל את ההצעה של ח"כ בדר ואם לא - נטיל על כולם
לפי ההכנסות בשנת 1953.

מ. חזני:

ביום לדירוג המוצע. בעקבות הדבריה שנאמרו, בני גב כן אומר שהוא אינו מושלם ובעיקר בגלל זה שמעל ל-5000 ל"י מחזילות קטינות גדולות מאד. מתוך כך הייתי מקבל אולי כל הצעה אחרת. אבל בשים לב לנימוקים שהועלו מהחינה אדמיניסטרטיבית, ארגונית ופסיכולוגית, קשה להתרוקן היום ממש הכנסה וכדי שזה לא יפגע במס הכנסה ולא יוצמי לתס הכנסה הייתי ממטיח לדירוג המוצע. אבל כמה דברים אמורים? אילו יכולנו לעמוד בסכימה המוקדמת: 35 מיליון ממטים יסירים ו-15 מיליון ממטי עקיפין המצב היה אור, אבל לאחר לשמענו ממטי העקיפין יבצעו כ-10 מיליון פירוט הדבר שארין לקבל ממטי יסירים 40 מיליון, ז.א. להעלות את היעורי המס. ואם אנהנו מדברים על פטור של משקמה בת 3 ילדים ומעלה, הרי זה גם בן יפחית את ההכנסה בעוד 3 מיליון. פירו הדבר שאנהנו צריכים להוציא מהמס הישיר עוד 8 מיליון, ז.א. עוד 25%. יוצא שם-32 מיליון אנהנו צריכים להגיע ל-40 מיליון, לכן ברור שאי-אפשר להטאיר את הטבלה הקיימת בלי להכניס בה שינויים. מכאן מסתבר שמי שהיה בעל הכנסה עד 3000 ל"י וצריך היה לשלם 120 ל"י יצטרך לשלם 150 ל"י (25% יותר) וכך הלאה לגבי בעלי הכנסות יותר גבוהות. אם נטאיר בעינו הפער בין הדרגות השונות, החל מהכנסה של 5000 ל"י ומעלה, הרי יהיה בזה עוול. אין ברירה אחרת אלא לתקן את הטבלה, כלומר את הדירוג מ-5000 ל"י ומעלה, כלומר בין 5000 ל-10000 להטיל את רק 60 פרוטה, בין 10000 ל-20000 להכניס דרגה בינייה וק הלאה. אפיר להטאיר ההפרש בין דרגה לדרגה 5000 ולא יותר. אינני יודע אם לא נצטרך בתופו של דבר להעלות גם את החקרה של 8%. מי עכשיו אמנם יש הטיל על 100 פרוטה על כל לירה אבל הוא חל רק על 11 אלף ל"י. עד 50 אלף ההטיל הוא 80 פרוטה, אח"כ 100 פרוטה אבל זה מגיע עד 61 אלף ל"י, ז.א. יתהיטל על 100 פרוטה חל בסך הכל על 11 אלף ל"י, כי בטבות זה אחה נחקל בחקרה של 8%. אם נדרג את ההכנסה בהפרש של 5000, אז נצטרך להעלות את המגבלה מ-8% ל-10%.

אמר להפריט בין עצמאיים ובין שכירים,

הייתי שמח אילו הצועה הצעה קונקרטיה כל מכנה אחד. יתכן שהצעה שה"כ בדר אפשרית וניחנת לביצוע (למעשה אין הצעה ספיינה ניהנת לביצוע) אולם במקרה זה אין רוצים להדרגות בהוצאות גביה, ורוצים לבצע את החוק הזה במהירות ובלי מנגנון מיוחד, לכן במקרה זה צריך לחשוב על הצד הטכני. את אפשרי הדבר, להסען על החיסובים לגבי הטבה השוטפת, הדבר היה רצוי מאד כי אז היינו מטילים שיפור אחד לגבי עצמאיים ושכירים. אם זה לא ניתן, אז צריך לחזור לשומה קודמת, כלומר טבה שכירים ישלמו לפי השומה בשנת 1953. אני מעדיף להסתמך על ההכנסה של הטבה השוטפת, ויכול להיות שזה יהייב את שלטונות מס ההכנסה לא לסגור את ההגבנות הטבה הטבה.

וה"כ

א. בהיר:

אני מצטרף לדברי חזני בקשר עם ענין הדירוג, דירוג בהפריט של 5000. אבל אני מקבל את ההכנה שאנהנו צריכים להגיד לשכיר ולעצמאי שההפריט הוא אותו הפריט. השכירים צומרים שעכשיו לאחר שהטילו את משכורתם הם יצטרכו לשלם בערך כ-70%. אני מניח שבמסגרת המלצות לגבי השכיר יטאיר בתוקף, ואילו לגבי העצמאי אני מניח שהגביה של 10 מפרעות, של החזילות החזני, היעשה לפי השומה שישינה אבל האוטונון יעשו לפי שנת 1955/56, כי הרי תהיה שומה על שנת 1955/56. מר טרף אמר שעכשיו יבנון השומות של שנת 1953/54 ואילו השומות לשנת 1955/56 תהיינה מוכנות בעוד שנה.

מר טרף:

בעוד שנה וחצי.

א. בהיר:

בעוד שנה וחצי יטכמו את החיסובנות. אנהנו שועצים אלא צריך להיות הפרש בין עצמאי לשכיר והרי החוטמת על 20% אנהנו מספיקה כדי להטות את העצמאי לדרגת השכיר. אני מקבל את התביעה שהחיסובן ייעשה לפי אותה שנת שומה, אבל כדי להטעיל את הגביה יקבעו את החזילות לפי שנת השומה השוטפת, על ידי אותו מסויים שייקבע. החיסובן ייעשה כך שהשכיר והעצמאי ישלמו אותו האורז.

ה. רובינ:

הה"כ בהיר מציג לקול את המלל שהכנסה השוטפת היא הנובעת ולגבי שנה זו יקבעו אחוזים אחידים לגבי שכריות ועצמאיים. איך יגבו אותם? לגבי שכריות על ידי ניכוי מסכרם ואילו לגבי עצמאיים על ידי קביעת חוטפת למטרעם למט הכנסה. אי.ה יקבעו את גובה החוטפת: בטווח או בתקנות?

א. בהיר:

בני הצעתי רק עיקרון.

היו"ר י. גורי:

יש בכל זאת החול, אולי לא מעט אבל עקרוני, בין המט המוחלט מטיל על עצמאי ועל השכיר. מה כיר אתה מנכה ממסכורתו ואיך חוזר לעשות אתו השבון למי ההכנסה בשנת 1955/56. כאן אתה לא מציג לעשות השבון לגבי השכיר; גבו ממנו וזה נגמר.

א. בהיר:

במה יכול להיות השוני?

היו"ר י. גורי:

זה לא זהה לחלוטין. לגבי העצמאי אתה אומר שהשבון ייעשה לפי השומה בשנת 1955/56; ז.א. שהשכיר ישלם לפי הכנסתו בינת השומה 1956/57 והעצמאי - לפי הכנסתו בשנת השומה 1955/56.

א. בהיר:

את ישנה שומה של עצמאי והוא צריך לשלם בשנה זו, האם השומה היא כל השנה הקודמת?

היו"ר י. גורי:

כן.

א. בהיר:

יוצא שגם לפי החוק, החלטות הממשי של השכיר הוא לפי מסכורתו בשנה השוטפת ואילו החלטות של העצמאי הוא לפי השנה הקודמת.

מר טרף:

כאן הועלו כמה דברים הקשורים לסעיפים 5 ו-6; חסלו לי את אגבי עד לדברים הנוגעים לשני הסעיפים.

דובר על נוער ומר קיטרון הציר שנער עצמאי חייב במס. המקובל הוא שנער בן 16 שיש לו הכנסה יושב בבית-ספר. יכול להיות שיש לו הכנסה מרכוש, ואז ממילא גובים ממנו מס. מה שנוגע לנוער עובד, עובדי מס הכנסה הם בעד הפלת מס על הנוער העובד, אבל ישנה החנכות - גם כאן גם בממשלה. אם להטיל מס הוא יכול על כ-7 אלף נערים עובדים מתוך 30 אלף נערים, ומספר זה קטן מאד. אבל אם זה נחוץ כדי להטיל עליהם מס הכנסה - אנונימו מוכנים לעשות זאת, אולם כדי לגבות מהם יהב מגן - אבל על העבודה שנשקיע.

א. בהיר:

כשאתה רואה שבבית-הוועדה עובד בעל משפחה עם 4 ילדים ולידו עובד נער בן 17 שגם כן מרוויח ואצל בעל המשפחה גובים ואילו אצל הנער לא גובים - כדאי לעשות כל מיני פעולות ולהטיל על הנער, אפילו זה יכניס רק חצי מיליון לירוח.

מר טרף:

אני מציג שבעוד הודש תדון הועדה על חיקוניה לחוק מס הכנסה. אם חוצע כאן הצעה להטיל מס על נער אנונימו נקמל אותה ואם יוחלט - נטיל גם יהב מגן. את העבודה הדרושה נעשה בקשר למס הכנסה.

לשאלתו של הה"כ בדר: מה לגבי מי שירדה הכנסתו? אין ברירה אלא לפנות לערר. המסכות בחונה בידי ועדות איבודיות. גורנו להציע צורה שהיא מבטיחה החלטות איבודיות חובה.

לא נראית לנו הזיקה למטרעות כי יש להן
בסיס שונה. מי לא עשינו לו שומה לשנת 1953 הוא מלאה את המפרעה לפי
שנת 1952, אמנם 120% מקנה 100%, מי שהגיש האהרה לשנת 1954 שהיא
שונה או גדולה מההכנסה לשנת הלוואה 1953 יגלו את המפרעה לפי שנת
1954. אנו כבר שולחים את הטפסים לשנת המס 1955 ועד שנפעיל את
ענין המפרעות עלולות להיות מפרעות המבוטאות על שנת 1955. הבסיסיה
הם כל-ק' רוניים לזה לא יכול לשמש יסוד של מס חד פעמי.

מדוע בחרנו בדרך הזו? היו שלט סיבות:
סיבה אחת - פטיכולוגית. אנחנו משוכנעים שבחלק גדול של קבוצות הכנסות
אין להכביד במח על הכנסה. בדרך כלל בקבוצות הכנסות נכבדות, כבדות
משקל, אין להכביד במס. אנחנו עושים זאת מפני שזה יהב מגן, אנחנו
רוצים להדגיש שזה יהב מגן, אנחנו נושבים שלגבי בעלי מספחות גדולות
ברמת הכנסה נמוכה ולגבי כל בעלי מספחות ברמת הכנסה בינונית אנחנו
מכבידים יותר מדי. אנחנו רוצים לחקן זאת ונחששני שלא נוכל לחקן
זאת אלא בשנת החקציב הבאה.

הנימוק השני היה גבון שעליו דיבר
הה"כ בדר. יש איזה פגם בקשר לשיעור השולי, דבר שאיננו בטוח ארץ.

הנימוק השלישי הוא תוספת היוקר. אנחנו
נושבים לתוספת היוקר מפלה לטובה את הרווק, את מי שאין לו משפחה
חלופיה. אני משוכנע שאלה שתיכננו את תוספת היוקר ואלה שתיכננו את
מס ההכנסה לא עבדו במיטת חינוך אחד - זה פעל לאחד וזה פעל לאחד.
לכן הרווק מופלה לטובה ביחס לבעל המשפחה. לא האבנו שאנחנו צריכים
להמשיך להפלות את הרווק לטובה. הפסנו דרך להטיל על הרווק סכום יותר
גדול.

הבאנו בחשבון עוד גורם: עלינו לגבות
את המס במהירות. אילו היינו מקבלים את הצעת הה"כ בדר, העמסת העומס
הזה על מס ההכנסה, מה היה מתקבל? מס ההכנסה של שנה אחת, שנה זו,
הוא כ-135 מיליון ל"י (היחר זה היגוריה של שנים קודמות), ז.א.
היינו צריכים להטיל תוספת בשיעור של 25%, אם נראה לגבות 35 מיליון
ל"י. זה אומר שבעל הכנסה של 5400 ל"י ומעלה, שיש לו שיעור שולי
של 70% יגיע לשיעור שולי של 88%. הנה היחה החקומות גדולה של
האקדמאים שהיא לא הטפיה בריאות למדינה. כל האקדמאים נמצאים ברמות
הכנסה כאלה; האם אתם חושבים שחם יקבלו הצעה כזו? האם לא ימצאו
אנשים, מפני צדי השולחן הזה, שיחממו בהם? הימשנו דרך שמביאה בחשבון
דבריה אלה, שמשיגה את סכום הכסף הדרוש מבלי להחמיר דברים שהם
חמורים.

אשר לעצמאי ולשכיר, אמרנו שאיננו
יכולים להטיל על השכיר מס לפי הכנסתו בשנת 1953 מפני שהמעבידים
יגבו את המס מראשונה הטוב, והרי יש לנו עסק עם 30 אלף מעבידים. איננו
יכולים להטיל עליהם לבדוק מה היחה הכנסתו של השכיר בשנת 1953.
אני מוכן להביא לדוגמה את 17 המנהלים הכלליים של ממשלת ישראל.
אחד היה בשנת 1953 עובד מדינה, היה לו ילד, אולי נולדו לא בינתיים
עוד ילדים; צריך לחשב זאת כי הוא קיבל תוספת שכר. שני היה פקיד
בעיריית תל-אביב; צריך לברר מה היחה מסכורתו בעיריית תל-אביב.
שלישי היה חבר קיבוץ; צריך לבדוק מה היחה הכנסתו, ז.א. לפי הלוקח
ההכנסה של הקיבוץ. האם נעלה זאת עם 300 אלף איש? ענין השכיר והעצמאי
יש לו שני פנים: האלה האחת היא עם העצמאי, שבשנת 1953 החה לו
איכס הכנסה, אינו משלם יותר מדי; האלה השניה היא עם העצמאי
אינו משלם פחות מדי. כי אם הוא משלם יותר מדי, יכולה בדעה שצריך
למנוע זאת, אבל לא כיר אין זה איכפת; השכיר דואג שמה העצמאי ישלם
פחות מדי, מפני שאשוריון פועל כחץ אל הזולת: איש אינו דואג לעצמו,
הוא בעצמו ישלם פחות, אלא הוא דואג ששכנו לא ישלם פחות מדי.

אקח כדוגמה עצמאי שהורויה בשנת 1953
 3000 ל"י ובטוח אותה לונה, עם 3000 הל"י שלו, הפך לשכיר, ומאז משכורתו
 עולה עם עליית האינדקס באופן שבשנת 1956 עומד יחד עם השכירות.
 חברו, לעומתו, נשאר עצמאי. העצמאי שהיה לו הכנסה של 3000 ל"י
 מטלם 120 ל"י ואילו העצמאי שהפך לשכיר ומשכורתו עומדת בשנת 1956
 על 3600 ל"י ישלם גם כן 120 ל"י. דוגמה שנייה: עצמאי שהורויה 2000
 ל"י ישלם 80 ל"י, אותו עצמאי שהפך לשכיר מגיעה היום הכנסתו ל-2450
 ל"י והוא ישלם 78 ל"י, רק במתי לירות פחות. דוגמה שלישית: עצמאי
 שהורויה בשנת 1953 4950 ל"י את הוא הפך לשכיר יקבל השנה 6250 ל"י;
 העצמאי ישלם 220 ל"י ואילו השכיר 224 ל"י - ב-4 לירות יותר. ז.א.,
 לפי הדוגמה הקודמת שילם השכיר 2 לירות פחות ואילו עכשיו ישלם 4
 לירות יותר. כל זה בנוי על הנחה שהיא כמובן איננה נכונה - הנחה
 סטטיסטית ולא אינדיבידואלית, זוהי הכנסה ממוצעת. יש רק אפשרות
 אחת ליצור מכונה שתוכל לברר את המקרים לעומדים בקצוות. עשינו זאת
 בזמנו ועדות ערר בפניהן יוכל השכיר לטעון שהיה מחוסר עבודה בשנת
 1953, עבד עבודה חלקית בשנות 1954-1955 ויש לו חוזה עבודה רק
 לגבי שנת 1956; הועדה חשמה ותחליט.

ג. בקר:
 הגעת למסקנה שיש הפרש מ-100 ל-80
 בהחלט עם האינדקס. השכר של השכיר גדל
 גם מחוץ לתוספת היוקר כי הוא עלה בדרגה, קיבל תוספת משפחתית, קבל
 פרמיות. האם אינך טבור שאם נקבל את ההנחה שהפרש צריך להיות לפי
 גידול האינדקס היוקר משנת 1953 עד 1956 זה לא יסקף את המצב האמתי
 וצריך לתת ביטוי בכמה אחוזים לכל יתר האלמנטים שמניתי?

א. בהיר:
 אני יוצא מתוך הנחה שיש לפחות 100
 אלף פקידים ופועלים שמכרתם גדל ויש
 ישלמו יותר. אבל אני גם מניח שההכנסה של העצמאיים לא גדלה ב-20%,
 ביוחס לשנת 1953, זהו דבר אינדיבידואלי: אצל מישהו היא ירדה ואצל
 אחר - עלתה. למה אתם נותנים אפשרות לערער רק למי שהכנסתו ירדה
 ואילו עצמאי שהכנסתו עלתה לפי ההכנסה משנת 1953?

מר שרף:
 אפשר לגבות את יתב המגן כמפרעה, לסגור
 את החיקים ולבדוק אותם כעבור שנתיים.

לא בא בחשבון שהשכיר יבחר לו את השנה
 לפיה הוא רוצה לשלם את המס, שנת 1953 או שנת 1956, מפני שיהיה אי-
 שוויון כזה בין עובדים באותו מקום עבודה שלא נוכל לעמוד בזה. ואם
 מדברים על רוגז באיבוד, זה הפוך את מקומות העבודה למקומות של
 רוגז איבוד. לכן נראה לי שמבחינת ההכנסות הנמצאת הזו כפי שהיא
 מוצעת היא פחות או יותר מגובשת וצודקת.

אשר להכנסות גבוהות, אנוניו עשינו פה
 דבר מספק אם עלינו אותו טוב: שמנו את היחידים ואת החברות לחון
 מטרת אחת. עשינו זאת מפני שהחלטנו בשאלה איך להבדיל בין חברה
 שהיה לה רווח של 10000 ל"י לבין חברה שהיה לה רווח של 250,000 ל"י.
 חשבנו שמחברה שהרווחה 10000 ל"י צריך לקחת שנות מאשר מחברה שהרווחה
 250,000 ל"י. נהגנו בעקבות הועדה הציבורית לקרן המגן. אמרנו שאם
 הבנק הלאומי וטולל בונה נחנו 250 אלף ל"י וחצי מיליון ל"י, סכומים
 למהווים 15 - 20 אחוז מהכנסתם, הרי חברה קטנה נתנה 5 - 6 אחוזים.
 כשמדובר על הכנסה מ-20000 ל"י ומעלה לא מדובר ביחידים. יחידים בעלי
 הכנסות כאלה הם מעטים, לא כדאי לייחד עליהם את הדיבור בחוק.
 אנוניו מדברים כאן על חברות. אני רוצה שתדעו כי כשאנוניו לוקחים
 54% כמס הכנסה אין זה אחוז נמוך, ואם כי איננו כל כך גבוה צריך
 להביא בחשבון כמה דבריה: אנוניו איננו מכירים בפחת ריאלי, איננו
 מכירים בחרומות, איננו מכירים בהוצאות כריבית קצוצה. ענין הפחת
 אי אפשר לחקן כל עוד לא נגמר לחלוטין התהליך האינפלציוני. אנוניו
 אומרים שאם אנוניו מוסיפים 8% בממוצע אנוניו מגיעים למעלה לא למס
 יל 62%, שהוא פיקטיבי, אלא יותר, זה עלול להגיע ל-70%. לא נראה לנו

שעלינו לעשות זאת מפני שהחברות זקוקות לדמי מחזור. אם אנחנו ניקח מהן יותר מדי, בסופו של דבר נגיד הבנק לצטרף להדפיס כסף ולתח להן הלוואות. אנחנו לוקחים את הכסף ממסך חי, לא מסך שיש בו נאפוליוני של זהב. אנחנו לוקחים את הכסף או מצרכן שאפשרויותיו אינן כל כך רחבות או ממסך יצרני חי.

אני מציע לא להגדיל את שיעורי המס עד כדי אומדן של 40 מיליון ל"י. יש טעיף לפיו אפשר לחזור לדון; מחזור ונטקול בעוד חודש.

א. בקר:
אם ההיטל המינימלי על הכנסת השכירים הוא 32 פרוטות אני מציע שההיטל המינימלי על הכנסת העצמאיים יהיה 42 פרוטות, כלומר יהיה הפרט של 25%; או נחחיל את הדירוג מ-30 פרוטה לגבי השכיר ו-40 פרוטה לגבי העצמאי. בהתאם להצעות אלה אני מציע לנות את הטעיפיה 5 ו-6.

י. בדר:
מה אתם עומדים לעשות בנוגע לחברות כדי שלא יהיה מס כפול? במקרה של מס יפול תגיעו ל-80%.

מר טרף:
אאל מקבל הדיבידנדה? אנחנו לא מציעים למנוע מס כפול.

י. בדר:
אפילו לא באמצעות ערר?

מר טרף:
לא חשבנו על כך; נחשוב.

ה. רובינ:
תהיינה ההצעות אשר תהיינה הסכומים צריכים להסתנות בלתי לב לכך שאנחנו רוצים לקבל 35 מיליון ל"י ומה יורד קרן מגן. על יסוד החומר שאני רואה לגבי השכירים הערכתי היא שזה יכניס לפחות 25 מיליון ל"י.

א. בהיר:
אני רוצה לסכם את הצעותי לטעיף 5:

(א) לעשות חשבון סופי לפי שנת הקומה 1955/56.

(ב) לתח רשות לוועדה איבורית להעלות את גובה המס לפי בדיקה אינדיווידואלית על הכנסות מעל לסכום של 10,000 ל"י.

ה. סוואייב:
בהרבה מקרים תהיה הכבדה על חברות קטנות, ומספרן רב. יצא לחברה שהיתה לה הכנסה של 5000 ל"י, אשר שלמה 2700 ל"י ונשאר לה סכום של 2300 ל"י, הצטרף לשלם 220 ל"י על הכנסתה שנשארה לה, ז.א. 10%. איש פרטי, עצמאי, שהרוויח 5000 ל"י ישלם בערך 1000 ל"י ועל 4000 ל"י שנשארו לו ישלם 220 ל"י. השלחת על החברות אותם אנוזים להטלתם על העצמאיים מתוך הנחה שהן חלמנה על הכנסתן בשנת 1953; לגבי עצמאי, שאינו מנהל חפרים, אפשר להתווכח, שזוהי רק הערכה, אבל החברה הרי היא מנהלת חפרים? אינני מוצא כל הצדקה בכך להטיל עליה חלונות באחוזים יותר גבוהים מפני שהעובדה היא תשלם על שומח 1953 אינה אגמרת ולא כלוח לגבי חברה. אני מכיר חברות שבשנת 1953 הרוויחו 50 אלף ל"י ובשנת 1956 - 10 אלפים ל"י ולהיפך.

מר טרף:
הן חרערנה.

ז. חוזאייב:

כאשר גוביה אצל הפרט ל נימוק אנטי אינפלציוני, פוגעים בצריכה, פוגעים בפרט; כאשר פוגעים בחברה -פוגעים בחקטיה, בווקל אוח במשק. אחם כולכה טועים בחשבון הזה ליל 8%; אני מוכן לענות אתכם חשבון מה נלאר מ-100 אלף ל"י. ין הוצאות ללא מכירים, ריביח לא מכירים, הפוח אינו ריאלי ויט הברוח למחלקות דיבידנדה מ-100 אלף ל"י אלה. להרחבת המפעל אולי נלארים 20 אלף ל"י ומסכות זה רוצים לקחת 8000 ל"י. היום זוהי פגיעה קיה מאד. אינני דואג לבורגנות, אני דואג למשק. אני מציע להקטין את האחוז לגבי החברות. אין כל הצדקה לחבוע מהן אחוז יותר גבוה, כי הן מנהלות ספרים וגם מסום הפגיעה ביצור.

סעיף 6

מ. חזני:

אם תחקבל דעתו של מר לרף ונלאר בגבולות 35 מיליון פחות הפטור - אין לי הצעות. אבל אם נצטרך להגיע ל-40 מיליון - אציע דירוג אחר.

א. בהיר:

חה"כ חוסאייב עיה הזבון על עצמאי ועל חברה לכל אחד מרוויח 5000 ל"י. כאשר עצמאי מרוויח 5000 ל"י הוא צריך לפרנס משפחה עם הסכות הזה; כאשר חברה מרוויחה 5000 ל"י, פקיד החברה קיבלו משכורת והחברה קיבלה 5000 ל"י רווח נקי. החזבון לעסה חה"כ חוזאייב אינו חבון כי העצמאי בלאו הכי צריך להוציא כ-2500 ל"י למחייה משפחתו.

למרות דעתו של מר לרף אני נלאר בדעתי ועומד על הצעתי בקשר לנעריה ליהם בגיל 16 - 18.

סעיף 7

א. בקר:

לי נדמה לעתי הירוח האחרונות של סעיף זה הן מיותרות ואז הכל יהיה ברור.

י. בדר:

דבר זה מסובך מאד. אילו היינו מקבלי חח אח נוסחתו של חה"כ בקר לא היתה מתעוררת כל בעיה. מזה היה נובע לאנחנו מותרים על פרוגרטיה. מה אומרות המלים שחה"כ בקר מציע למחוק? "בסכות לבו עולה אוחו יחב מגן על הסכות שבו הוא חייב לפי סעיף 6"; אין כל קשר בין ההכנסה של הסכיר, בחור עצמאי, להיחה לו בלנת 1953 לבין ההכנסה בחור עצמאי ליל לו בלנת 1956. אילו היינו רוצים להגיד לבמקרה זה ניקח בחשבון את הכנסתו של הסכיר והיחה לו נוסף לשכר שלו בלנת 1956 בחור עצמאי, אז היינו מפליח אוחו קשות לעומת העצמאי. אני חושב לאין ברירה אלא להסכים להצעתו של חה"כ בקר; אז אמנם אין פרוגרטיה, אבל זוהי הדרך היחידה. אביא דוגמה: פלוני היה עצמאי בלנת 1953 והרוויח 3000 ל"י; ב-1956 הוא שכיר ויל לו 2000 ל"י הכנסה מסוכר ועוד 1000 ל"י הכנסה כעצמאי. הוא יהיה מאד מרוצה כאשר יטילו עליו על 2000 ל"י פלוס 1000 ל"י, אבל הוא יטען: כיוון לאני גם עצמאי אחם רוצים לאגלח על 3000 ל"י וגח על 2000 ל"י? יכול להיות גם ההיפך: הרוויח 3000 ל"י בחור עצמאי בלנת 1953 ו-1000 ל"י בחור שכיר ובלנת 1956 הכנסתו הטוכה. אני חולב לבמצב כזה אין ברירה אלא לומר: במידה שאחה עצמאי - לפי השומה של לנת 1953 ובמידה אחה שכיר - לפי משכורתן בלנת 1956. ואם יהיה עוול, בכל זאת יינה הקלה מפני שלא מארפית לני הסכות מיט הגלה לפי פרוגרטיה.

היו"ר י. גורי:

זה מחזיר אוחנו לויכות למחנהל בקשר לסעיף 5. בדרך כלל לכל חברי הועדה, או לרובם, לא נראים כל כך שני הבטיחות הלונים של השלת יחב מגן, אלא לאנחנו מקבליים זאת מחוך הכרה, מפני שיש 100 אלף איט שאין לנו בטיס אחר לגביחה אלא השומה ללנת 1953/54, ניטו למאוא בטיס אחיד חה"כ בהיר ובקר בהצעותיהם. עכשיו אנו רוצים יותר מזה: אדם לבלנת

1956 הרגוריה ממסכורת וגם היתה לו הכנסה אחרת, ז.א. גם בשנת 1956, לגביו אנו יוצאים מאב מיונה ומלאכותי, באשר על ההכנסה שהיתה לו בשנת 1956 אנו מטילים יהב מגן כאילו היא היתה הכנסתו בשנת 1953. מהו ההגיון בדבר? לפי ההגיון הייתי אומר, לאדם יש קטגוריה כזו של אנשים בעלי הכנסה מעורבת, אנשים שקיבלו מסכורת בשנת 1956, נניח 3000 ל"י והרגוריון עוד 1000 ל"י בדרך אחרת, כלומר ההכנסה הכוללת במקרה זה היא 4000 ל"י, הרי צריך להטיל יהב מגן על 4000 ל"י. אולם יבואו ויטענו: על ידי זה מכים עוד יותר את השכיר. אם מישוה הושב כך, עליו להציע להטיל על השכיר מס יותר נמוך, יותר גמול, אבל לא כדאי ליצור נוסחאות אקרובטיות שאינן הולמות את המציאות.

מר הניג:

בטעיפית 5 ו-6 נקבעו שני עקרונות: עצמאי משלם לפי השומה לשנת 1953 ואילו שכיר לפי מסכורתו בשנת 1956. אותה הסיבות היתה העובדה שאיננו יודעים עדיין את הכנסתו של העצמאי בשנה השוטפת.

היו"ר י. גורי:

כאשר אתה אומר "אתח הסיבות", אתה מכנים אותי במבוכה.

מר הניג:

זו היתה הסיבה. נשארה עדיין השאלה: מה דינו של אדם שבשנת 1956 יש לו הכנסה מעורבת, ז.א. שאינו שכיר לגמרי. השכיר מוגדר כאדם שלפחות 75% מהכנסתו באה לו ממסכורת. אם ניקח את ההכנסה האחרת גם כן לפי שנת 1956, מתעוררת אותה שאלה שמתעוררת לגבי סעיף 5: אין אנו יודעים מהי הכנסתו האחרת בשנת 1956. במקרה כזה של הכנסה מעורבת אנהנו חוזרים לבסיס של שנת 1953. זה מה שקובע סעיף 7. אנהנו אומרים שלגבי איש כזה אשר הכנסתו מעורבת 50%-ו-50% נטיל עליו על בסיס הכנסתו בשנת 1953, אבל בינתיים אנו מנכים לו יהב מגן ממסכורתו בשנה השוטפת. אח"כ הוא יקבל הוצעה מהנהלת יהב המגן כי הוא חייב במס על הכנסתו בשנת 1953 ויביאו בחשבון מה שניכרו לו כבר ממסכורתו לשנה השוטפת.

היו"ר י. גורי:

פה יכולות להיות עתי אפילויות: האפשרות האחת שהוא שכיר ואין לו הכנסה מלאה, למשל 70% ממסכורת ו-30% הכנסה משלימה. יש אפשרות אחרת, שהוא שכיר מלא ומלבד זאת יש לו הכנסה נוספת. אתה אומר, היות ואיננו יודעים כמה הוא מלכתכר בשנת 1956 מחזירים אותו לשומה לשנת 1953; אבל בשנת 1953 אולי הוא היה שכיר, או מחוסר עבודה, או היתה לו הכנסה חלקית. על איזה בסיס יחייבו אותו לפי הכנסתו בשנת 1953?

מר הניג:

אם אנו מחזירים אותו לשומה לשנת 1953 אנו מחייבים את הכנסתו באותה שנה - תהיה אשר תהיה, בין אם מסכורת או הכנסה אחרת. אם לא היתה לו הכנסה, אז פונים לסעיף 6.

א. בהיר:

אם בשנת 1953 היה שותף ועבדו שכיר?

מר הניג:

אז לא חל עליו סעיף 5.

מ. קלמר:

החטבר של מר הניג אינו מטפק אותי. סעיף 7 דן באדם שבשנת 1956 יש לו הכנסה מעורבת, אבל אני אינני יודע מה היה בשנת 1955 ומה - בשנת 1953; יתכן שאדם זה בא לארץ בשנת 1955. אם רואים להטיל עליו בערך 20% יותר על ההכנסה הנוספת, הרי באופן גלוי מטלים לרעה. חלק מהכנסתו והרגוריה לא מסכור, באשר הוא חייב לשלם 40 פרוטה על כל לירה בה בטעה יעל המסכורת הוא משלם 32 פרוטה על כל לירה.

מר הניג:

הוא אינו משלם פעמיים. אנהנו רואים אותו כאילו הוא עצמאי עבדו ועליו לשלם לפי הכנסתו בשנת 1953. מה שמנכים לו מסכורתו השוטף זה רק על השכר. אח"כ הוא מקבל זיכוי.

מ. קלמר:

במקרה זה איננו יודעים מה הייתה השומה בשנת 1953, יתכן שהוא לא היה עצמאי בשנת 1953. אני מבין שאפשר לטעון: נמיל עליך 32 פרוטה, כמו על שכיר, בטוף השנה נעשה את החשבון; אבל אין כל הצדקה להטיל 40 פרוטה.

ה. רובין:

אני מתפלא איך הווכחים מדברים באופן כל כך חופשי ובהתמצאות כזאת; אני חושב שבטעמי זה כתוב משהו אחר. לפי הנוסח שמציעים ח"כ בקר ובדר פירוש הדבר הטלת מס כפול. ניקח לדוגמה אדם שהרוויח 3000 ל"י משכר ואלף ל"י ממקור אחר. על 3000 הל"י ישלם לפי סעיף 6. אותו אדם, בשנת 1953 הייתה לו הכנסה של 2000 ל"י ללא קשר עם הרוויח השנה 1000 ל"י או יותר; הוא ישלם יהב מבן על 2000 הל"י שהרוויח בשנת 1953. אינני יודע למה החכונו, אולם התוצאה המשפטית היא זו. זוהי הגרלה: מי שהרוויח מעט בשנת 1953 ועכשיו מרוויח הרבה - הוא ייחנה.

י. בדר:

הגרלה זו קיימת כל הזמן.

ח. רובין:

מסקנה אחרת המסתמעת מנוסח המוצע לסעיף 7: אדם שהרוויח 3000 ל"י משכר ו-3000 ל"י ממקור אחר עבור 3000 הל"י הראשונות ינהה פטור, עבור 3000 הל"י שהרוויח ממקור אחר ישילו יהב מבן לפי סעיף 5 - יכול להיות מצב שהוא לא ישלם אף פרוטה.

מר הניג:

קושיה זאת אפשר להקשות לגבי כל אלה שירוויחו השנה יותר מאשר הרוויחו בשנת

1953.

ח. רובין:

אני חושב שיש רק פתרון אחד: סעיף 8. מי שרוויח כך ישלם על הכנסתו כעצמאי לפי סעיף 8. נראה את המסגרת של אלה שמסלמים על הכנסתם השוטפת.

ז. טוזאייב:

מספר האנשים שיש להם הכנסה מעורבת הוא רב וטעמי זה יעורר סיבוכים. ההסבר שנתן ח"כ רובין רק טוביה שאם ניתן פירושים לפי סעיף 7, לא במסגרת הפרקטיקה הקיימת לגבי מס הכנסה, נסחבך ולא נאז מהסבך, אני מבין שבידי שלטונות מס הכנסה נמצא חיק של טוזאייב, למשל, שהוא עצמאי, למרות לחלק מהכנסתו היא ממסכורת, כי החלק הזה אינו מגיע ל-75% והוא נחשב כעצמאי. צריך ללכת לפי המקורבל במס הכנסה, כי אחרת לא יוכלו לעשות את החשבון ולשלוח הודעות. לפי חוק זה הרבה אנשים יהיו בעלי הכנסה מעורבת: בעלי בתי-חרוץ, אנשים סמוני וכו'. בזה אדם מזמינים עשרות אלפי אנשים שייחטבו בעלי הכנסה מעורבת. אם ינהגו לפי המקובל במס הכנסה, אז מי שמופיע עם בתור עצמאי לא חשוב אם יש לו הכנסה נוספת משכר, הוא רשום בתור עצמאי. ואם הוא רשום בתור שכיר, ימשיכו לראות אותו כשכיר. ולא קובע כאן שאחד ייחנה מזה ושני ייפגע, אבל זה ינמע סיבוכים.

מר הניג:

אנחנו מציעים לתקן את הסעיף ולומר: "אדם שבשנת 1956 פחות מ-75% מהכנסתו הייתה משכורת"; אז הוא יהיה עצמאי, ישלם לפי השומה בשנת 1953 מינוס הניכוי.

היו"ר י. גורי:

אני רוצה לשאול כיצד זה מתיישב עם האכל הישר: אם אני עובד יום שלם ומקבל 3000 ל"י לשנה ויש לי גם הכנסה אחרת שעולה על 25% מסך כל הכנסתי השנתית, הרי תראו אותי כעצמאי; מתי ייודע לכם מהי הכנסתי: במאי, בדני, בדצמבר 1956 הוא במרס 1957?

י. בדר:

היטור יהיה השומה לשנת 1953, כמו לגבי

א. בקר:

יחכן עוה"כ רבגין היטיב לענות והוא
ענה עלי רועם למצא את נקודת החורפה
של כל החוק. אני מתחיל מהמילה האלמנטרית: עולה לבא לארץ אחרי שנת
1953; אין פירוט הדבר האדמיניסטרטיבי עכ"ל את המט כעצמאי מלח בעד
רווח שהיה לו בשנת 1953; זה רק קנה מידה. אנונו לוקחים את השומה
לשנת 1953 כקנה מידה מבחינה טכנית, משום שאין לנו שומה לשנה
יוחר מהשומה. כאן ילגם כמה דברים שמחייבים הבהרה. אני מציע להכניס
את המלה "ביחס" באופן שיהיה כתוב "יהיה חייב ביהב מגן ביהס למשכורתו
לפי סעיף 6" ו"ביחס להכנסה אחרת לפי סעיף 5". אז המאב יהיה ברור.
אם אדם הרוויח 3000 מטכר ישלח עליה לפי סעיף 6 ואם הרוויח עוד
2000 ל"י ממקור אחר - ישלח עליה לפי סעיף 5. כאן אסתייע בסעיף
הקובע מהי הכנסתו העיקרית, על מה הוא חי, והז לא מעניין אותי מה
היתה הכנסתו בשנת 1953. אותי מעניין איזו הכנסה תהיה לו השנה
ובסעיף 5 אני יכול להשתמש רק כדי לקבוע את שיעור המט.

מ. קלמר:

למה לפי סעיף 5?

א. בקר:

ביוחס לאלה שחייב רק כשכירים, אם אומרים
שאיך לדעת מהי הכנסתם הנוספת - אז לא
מטילים עליה. אבל אם שכיר מוסר הצהרה על הכנסה נוספת, ישתמש
בסעיף 5 רק לית קביעת השיעור, אבל הגביה תהיה על ההכנסה הריאלית.

ז. טוזאייב:

מזו ע חטיל עליו ליעור יוחר גבוה של מט?

היו"ר י. גורי:

צריך לצרף את ההכנסה הזאת למשכורת -
אם יודעים. ואם מצרפים - גודלת הפרוגרסיה.
מנקודת מבט אדמיניסטרטיבית-טכנית הווק

י. בדר:

הזה הוא חוק גס. יכול להיות שלעצמאי יש לו הכנסה של 50,000 ל"י
ובשנת 1953 היתה לו הכנסה של 3000 ל"י; הוא ישלם על 3000 ל"י.
יכול להיות שלשכיר היתה השנה עבודה נוספת והוא ירוויח 10,000
לירות, בעיה שבינה הקודמת הכנסתו היתה 3000 ל"י; הוא ישלם על
10,000 ל"י. כזהו הווק הזה. אל נחפש כאן ענין של צדק. הצעיה היא
אדמיניסטרטיבית. מה יש בידי האדמיניסטרציה? בידי האדמיניסטרציה
יש רשימות שוטפות של שכירים אשר השלטונות מקבלים מהמעבידים ושומות
לשנת 1953 לגבי העצמאיים, במלים אחרות התיקיה של העצמאיים. התיקיה
הם של אלה שהיתה להם הכנסה רק בתור עצמאי, או שהיתה להם הכנסה
מעורבת, בתנאי שטוחם מ-75% מהכנסתם הרוויחה מוכר. האדמיניסטרציה
אינה מטפלת כרגע ברשימות. היא סומכת על המעבידים, שהם מנכים את המט
בסדר. לעומת זאת היא לוקחת חיק של בדר, למשל, ורואה שהיתה לו הכנסה
של 3000 ל"י בתור שכיר ו-2000 ל"י בתור עצמאי. היא מטילה עליו יהב
מגן לפי השומה לשנת 1953 כי אינה יודעת עליו כל פרטים נוספים; יתכן
שהוא היום בכלל שכיר או בכלל עצמאי, או שהוא פשוט את הרגל. מה יכולה
להיות הפרוצדורה? אם בדר הוא רק עצמאי - הוא ישלם לפי השומה. אם
הוא גם שכיר, הרי מנכים לו באופן אוטומטי ממשכורתו. לבדר צריך לאשר
להגיד: אני לפי הווק אמנם עצמאי, כי בשנת 1953 הייתי עצמאי, אבל
חנכו מהטכונן להטלות עלי בתור עצמאי את הסכום שניכרו לי ממשכורת.
אם ניכרו לי בשנת 1956 יותר מאשר הייתי משלם לפי השומה לשנת 1953,
אז לא יחזירו לי את ההפרש.

עכשיו מתעוררת בעיה נוספת; מה אם בדר,
שהיה עצמאי בשנת 1953, בשנת 1956 נוסף על הכנסתו מטכר יש לו גם
הכנסה ממקור אחר. אני מציע לא להטיל יהב על הכנסה זו - מנימוק
פורמאלי ומנימוק פראקטי. כי אילו הוא היה עצמאי, ממילא יש לו חיק
בשלטונות מט הכנסה. זה הנימוק הפורמאלי. הוץ מזה קשה מאד לתפוס
הכנסה זו - זהו הנימוק הפראקטי. זה ישנה את כל הפעולה של האדמיני-
סטרציה, כי יחייבו אותו להגיש הצהרה. כיוון שהיתה לו הכנסה מעורבת
בשנת 1953 הוא יצטרך להצהיר, אבל אנונו שוכחים שאין שום אפרט אשר
יוכל לתפוס הכנסה נוספת לזירוי בשנה הנוספת.

מה זיכור של הדם ייש לו 2000 ל"י מסכורת
בשנת 1956 ו-6000 ל"י הכנסה נוספת?

מר הנציג:

י. בדר:
אם יש לו הכנסה מעורבת בשנת 1956 היתה
לא הכנסה מעורבת גם בשנת 1953. אחת לואל
אחת כאלה שאני יאלחסי: מה ביום לעצמאי שהרוויח בשנת 1953 2000 ל"י
ובשנה זו הוא מרוויח 100,000 ל"י? הנציה היהידה היא איך לחפוס
גם הכנסתו הנוספת בשנת 1956 אם היא יותר מ-25% מכלל הכנסתו. ברור
ששנה הזכות, לפי סעיף 5, להחיל עליה מט לפי השומה לשנת 1953. אי-
אפשר להגיד לו שעל הכנסתו ממסורת יאלה לפי 1956.

ה. רנבין:
הנצתי היא: חילוקי כולל לגבי שני סוגים
של אנשים: א) בעלי הכנסה מעורבת, תהיה
הפורפורציה בין סוגי ההכנסה שלו (תהיה, ישלמו לפי החוק אחד - לפי
סעיף 6; ב) הוא הדין לגבי עצמאיים שלא היו כאלה בשנת 1953. איך
נדע מהי הכנסתם? - על כך נליט בבואנו לרון בסעיף 8.

הישיבה ננעלה בשעה 24.00.